

Sobre una futura cooficialitat del castellà

PERE GRAU (HAMBURG)

Diguem-ho com vulguem: el país bull, el país està que bufa, el país es mou vertiginosament. Hi ha cercles d'estudi i de pensament que cerquen solucions per als més diversos aspectes de l'organització d'un Estat català independent; tots ens calen i tots ens són útils. Suposo i confio que també n'hi hagi per a cercar la millor fórmula per al tractament de la llengua castellana en aquest nou Estat, que tants desitgem però que encara ens costarà suors abans d'arribar-hi.

Pel que fa a la situació legal del castellà en una república catalana, hi ha dues posicions extremes, totes dues molt respectables, cadascuna amb avantatges i amb inconvenients. La primera posició és la de donar al castellà el caràcter de llengua cooficial, per tal de tractar els nostres conciutadans de l'altra parla millor que no ens han tractat els governs espanyols. És la meua posició de principi, reconeixent, però, que s'haurà de matisar. L'inconvenient greu que hi veuen molts és que les coses poguessin continuar igual com sempre, sense que per a viure a Catalunya calgués el català, amb un castellà predominant i un català que hagués d'anar lluitant per mantenir-se viu. L'altra posició és la de declarar el català com l'única llengua oficial del nou Estat i que el castellà sols fos una llengua forana com qualsevol altra, i que es pogués aprendre com el francès o l'anglès. L'inconvenient seria el de provocar l'animadversió declarada envers el nou Estat d'un 40% de la població del país i ens forniria inútilment moltes antipaties de l'estranger.

Com gairebé tot en aquesta vida, la solució no serà en blanc o en negre sinó que haurà de ser amb diferents tonalitats de gris. Parlen, per part dels qui s'ocupen d'aquest problema, de solucionar-ho amb una cooficialitat que els uns anomenen *asimètrica* i els altres *parcial* o *restringida*. Això voldria dir que el català seria la llengua absolutament prioritària en la vida oficial, en l'actua-

ció de l'Estat, en l'educació, etc. Però també significaria que el castellà tindria un lloc reconegut, que fes que la part de població que el parla no se sentís de cap manera vexada. Això, però, són tan sols declaracions teòriques d'intencions, i les dificultats previstes, que no són de cap manera insalvables, exigiran solucions molt concretes. I seria bo que aquestes solucions, o almenys la seva part més substancial, es concretessin aviat, per tal de poder respondre amb arguments clars a tots els intents de les clavegueres de l'Estat (i en vindran molts) d'atiar la por. I no tots seran tan absurds com aquell que la gent hauria de canviar els seus cognoms castellans per uns altres de catalans.

No podem pretendre que les disposicions que regulin la relació entre les dues llengües siguin ja encertades de bell principi i vàlides per als pròxims cent anys. No ens enganyem: es faran errors que s'hauran de corregir en un sentit o altre quan vingui l'hora. Però s'hauria de poder partir d'una situació inicial en la qual s'haurien d'haver tingut en compte tres factors, per difícil que a molts els pugui semblar de poder-los conjuminar: 1) el blindatge del català com a llengua prioritària de la vida oficial del país; 2) el respecte (que no vol dir pas permissivitat indiscriminada) per als castellanoparlants, i 3) que les solucions vagin d'acord amb totes les normes internacionals i que no ens puguin dur protestes, recriminacions o fins i tot sancions dels altres pobles europeus, com va passar a Letònia amb les mesures draconianes que va prendre amb la seva població russa.

Jo no tinc cap autoritat per a dir si s'ha de fer així o aixà. Però, i sols a tall de mostra, voldria aclarir amb un parell d'exemples com m'imagino que podrien ser algunes de les solucions.

Dins Espanya, els catalans, en la immensa majoria dels casos, no podem presentar a un jutjat documents en català, i s'exigeix que el ciutadà els pre-

senti en castellà. En una república catalana, tota la documentació oficial seria en català i, per tant, també ho haurien de ser els documents presentats als jutjats catalans. Però, en lloc d'exigir la traducció prèvia, seria més normal que el ciutadà pogués presentar-los en la seva llengua, fos aquesta quina fos, pagant, però, uns mòdics drets de traducció a tant per pàgina.

És molt natural que els ciutadans de Catalunya de parla castellana vulguin que els seus fills també l'aprenquin. Però això no pot interpretar-se com a negativa a aprendre el català. L'escola a Catalunya serà en català. Ara bé, s'hauria de mantenir el principi actual dels governs catalans que, a l'escola, a més del català tothom aprengui el castellà i l'anglès. I, qui vulgui, ha de poder obtenir que els seus fills, en lloc d'aprendre el castellà tres hores a la setmana, l'aprengui sis hores. Això, però, voldrà dir que s'estarà a l'escola tres hores més que els altres condeixebles. No pas que aquestes lliçons suplementàries siguin a costa de les de qualsevol altra assignatura.

Hi torno. No són els principis abstractes de la cooficialitat, sinó les solucions concretes dels petits problemes de la vida diària, a mesura que surtin, els que faran possible que no es perdi la convivència sense problemes dins la població, parli la llengua que parli, a part del nucli dur d'irreconciliables amb els quals no hi haurà res a fer.

I un detall encara. No oblidem que ja ara hi ha, per exemple, gent a Facebook que es titulen «Independentistes en castellano». I qui tingui la paciència de llegir els comentaris dels articles de l'edició digital de *El Punt / Avui*, podrà veure que sovint hi ha gent que defensa aferrissadament la independència catalana amb un català que fa feredat, i altres que hi van rabiosament en contra, amb un català correcte. I en aquests moments són més bons per al país els primers que no pas els segons. ♦